

paa — det er kun en Maksimalgrænse; og Hensigten dermed er selvfølgelig den at aabne Udgang til, at disse Lodder kunne blive meget mindre end den angivne Maksimalgrænse. Der er Udgang til at udskyffe i meget smaa Lodder, endog saa helt ned til Havelodder; hvis man har det Duffe. Bestemmelsen derom forekommer mig i væsentlig Grad maatte komme til at bero paa Efterspørgslen; der er i nogle Egne stærk Efterspørgsel efter det ene, i andre efter det andet, og derefter vil Bestemmelsen komme til at træffes, saaledes at man enten gif den Vej at udskyffe i meget smaa Lodder, eller større, eller, hvad der vil være det sandsynligste, gif begge Veje: at man har nogle Lodder, som ere mindre, og andre større. Naar det ærede Medlem fra Storeheddinge mente, at et lille Jordbrug paa $\frac{1}{2}$ Td. Høttorn og eventuelt paa 10 Tdr. Land ikke var tilstrækkeligt til at føde en Mand, saa er det, mig bekendt, mangfoldige Eksempler paa, at en Husmandsfamilie fuldt ud har kunnet ernære sig paa en saadan Lod. Det ærede Medlem for Randers Amts 3dje Valgtres (Hjerre) har for øvrigt fuldstændig Ret i, at vi staa langt tilbage i saa Henseende, og at der navnlig trænges til hyderligere Vejledning til virkelig dygtig Brug af smaa Havelodder; men der gøres jo ogsaa betydelige Anstrengelser for, at der kan blive givet en Undervisning paa dette Omraade, som kunde tjene til at opnaa Formaalet, og det vil jo komme videre og videre frem. At der er en maatte endnu stærkere Fremgang i Benyttelsen af de mindre Jordbrug i Sammenligning med de større, tror jeg ikke vil kunne mislendes; og vore Husmænd Landet over staa ikke tilbage med Hensyn til at anstrenge sig for at komme fremad, og de trænge jo ogsaa saa meget mere til det, som de hidindtil have været langt tilbage. Man har her søgt at indsekomme de Ønsker, der fra de paaagældende Sider ere komne stærkt frem i Løbet af Sommeren, at der maatte blive givet Udgang til Opnaaelse af noget større Lodder end dem, der var Tale om i Fjor; hvor det jo ubelukkende var Havelodder. Jeg skal indskrænke mig hertil, og ønskede kun at gøre disse saa Bemærkninger; men jeg gentager dette, at Formaalet her forekommer mig at maatte være det, at vi kunde opnaa at saa Præstegaardsjorderne udskyffede til Husmands-lodder og ikke dertil knyttede noget andet Djemed. Jeg tror ved Siden deraf for øvrigt ganske vist, at man langt fra bør tro, at man gjorde Præsterne nogen ilde Tjeneste ved at befri dem for den væsentlige Del af deres Jordbrug. Jeg er overbevist om, at af Landets Præster i Almindelighed vil

det langt største Flertal være særdeles vel-tjent med at faa Renten af en bestemt Købesum i Stedet for Udbyttet af deres Jord. Der er jo ogsaa et andet national-økonomisk Djemed, som kan siges at ligge bag ved, og det er at komme bort fra dette overordentlig uheldige Forhold, at adskillige Tusinde Tønder af Landets Høttorn drives under Jorpagtningsforhold, hvorved Jordens Bonitet Naar for Naar gaar væsentlig tilbage. Det er jo bekendt nok, at flattere Vilkaar findes ingen Jord undergivet mange Steder heri Landet end netop den Præstegaards-jord, der bliver bortforpagtet. Naar jeg nævner dette, at Præsterne ere vel tjente med at opbære Renten af en Købesum, er det ved Spørgsmaalet om Renten af denne Købesum kommet det Duffe frem, at overføre en Del af Købesummen paa en fast Ration, en Byggaft. Jeg vil for mit Vedkommende sige, at jeg er overmaade lidet stemt for en saadan fast Kornagift. Det er et forældet Forhold, som man søger at komme bort fra i mange andre Forhold. Ja vi have jo endog saa Lov for, hvorledes der er Udgang til paa Statens Ejendomme at afløse disse faste Kornagifter, saa jeg vilde ikke anse det for heldigt, om man her vendte tilbage i dette gamle Spor. Der som der bestemmes en Pris, en Købesum i Penges, som virkelig svarer til Værdien i Djeblikket, saa tror jeg ogsaa, at der ikke kan siges andet end, at dermed er tilvejebragt fuldt Vederlag for Varen, som jo her i dette Tilfælde er Jorden. — Jeg skal derfor tillade mig at anbefale Forslagets Fremme, idet jeg gaar ud fra, at Forslagsstillerne ville være fuldt beredte paa at modtage de Ændringer, der maatte fremkomme under Forhandlingerne, og som kunne muliggøre Lovens Gennemførelse.

Korsgaard: Tilsyneladende er det jo et ganske heldigt Greb, som de ærede Forslagsstillere have gjort i den store Høse af Reformen, vi have staaende for os, og som ligge for i Tiden. Spørgsmaalet om Udskyfning af Præstegaardsjorder er et gammelt Udviklingsspørgsmaal, og det Formaal at staae Jord til flere end dem, der have det nu, er jo ogsaa et Formaal, der, tror jeg, er anerkendt fra alle Sider. Man kan ogsaa sige, at i Almindelighed er i ethvert Fald Lovforslagets Titel tiltalende. Det forekommer mig imidlertid ikke, at Forslaget er i samme Grad heldigt, naar man ser paa dets Indhold. Det fremgaar af den Forhandling, der er ført her i Dag, og navnlig af de Udtalelser, vi have hørt af den ærede Minister, at dette Forslag lider i høj Grad